

MEDIJI O ZDRAVSTVU

petak, 25. oktobar 2019.godine

RTS- Rano otkrivanje raka veliki procenat izlečenja

N1- Ne rade skeneri u KC Kragujevac, pacijente šalju u Kraljevo i Čačak

N1- Struka naglašava značaj HPV vakcine, kažu - trebalo bi vakcinisati i dečake

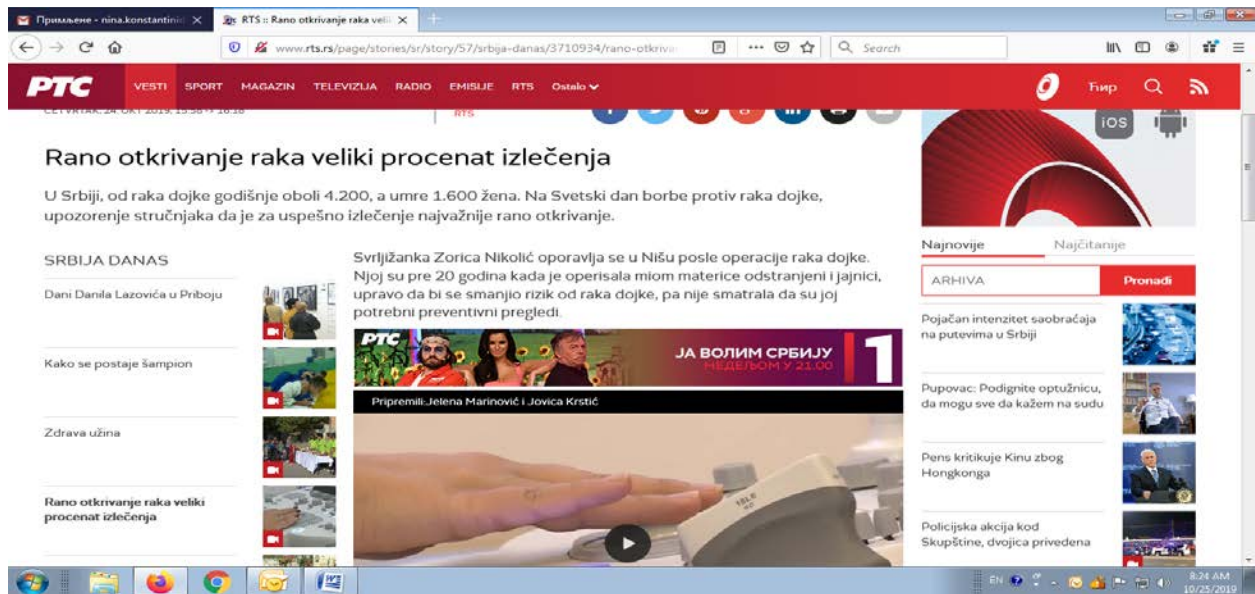
RTV- Za lečenje u inostranstvu izdvojeno 11 milijardi dinara

DNEVNIK- Zdravstveni centar u Severnoj Mitrovici dobija vrednu opremu

VEČERNJE NOVOSTI- Zrenjaninci eksperti za put do srca

VEČERNJE NOVOSTI- Kod istog lekara do punoletstva

B92- Iskorenjen i drugi virus uzročnik dečje paralize: SZO pozdravila ovaj istorijski korak

Rano otkrivanje raka veliki procenat izlečenja

U Srbiji, od raka dojke godišnje oboli 4.200, a umre 1.600 žena. Na Svetski dan borbe protiv raka dojke, upozorenje stručnjaka da je za uspešno izlečenje najvažnije rano otkrivanje.

Svrljižanka Zorica Nikolić oporavlja se u Nišu posle operacije raka dojke. Njoj su pre 20 godina kada je operisala miom materice odstranjeni i jajnici, upravo da bi se smanjio rizik od raka dojke, pa nije smatrala da su joj potrebni preventivni pregledi.

„Slučajno pipnem dojkü i osetim čvorić. Bila sam ubeđena, nisam se mnogo interesovala za to, da ja to neću moći da dobijem. Međutim, pravila nema, desilo se", priča Zorica Nikolić, Svrljig.

U svetu, u ranom stadijumu, kada je i mogućnost izlečenja najveća, otkrije se oko 80 odsto karcinoma, kod nas donedavno tek 20 odsto. Sprovedenjem sistematskog skrininga u ranoj fazi sada se otkriva blizu 50 odsto karcinoma.

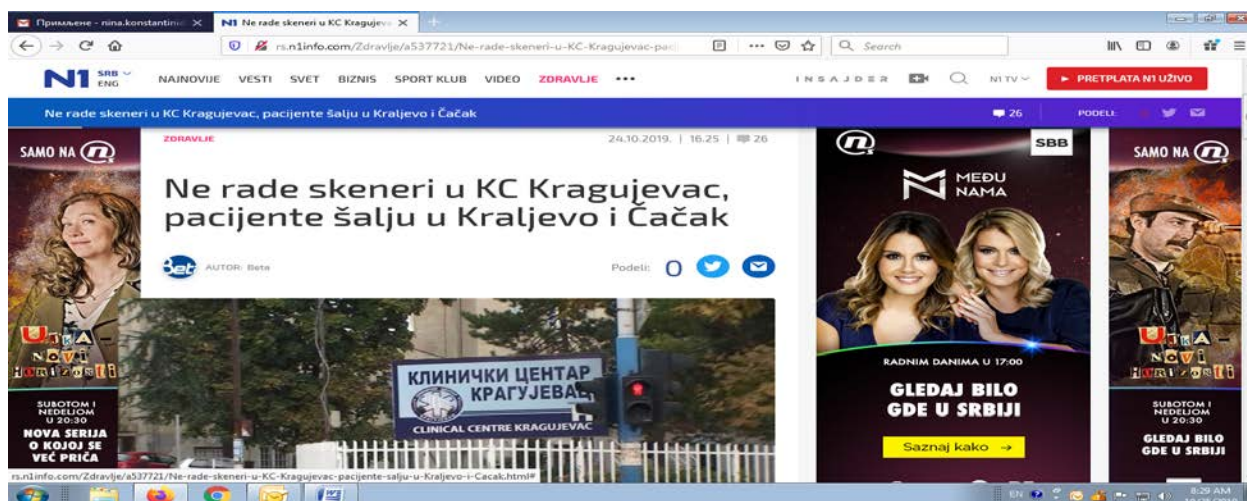
„Rak dojke je najčešća lokalizacija malignih tumora kod žena, najveća je smrtnost od malignih bolesti upravo od raka dojke i najveća je godišnja stopa porasta raka dojke, što na svetskom nivou iznosi 2 odsto", objašnjava prof. dr Nebojša Đorđević, direktor Klinike za endokrinu hirurgiju i hirurgiju dojke Niš.

Rano otkrivanje bolesti znači i veliku mogućnost izlečenja, i vraćanje normalnom životu. Tako je suočavanje sa dijagnozom rak dojke, pre 15ak godina, za Nišlijke Mirjanu i Slađanu, koje su nedavno govorile za RTS, samo jedna životna faza koja je iza njih i koje se sećaju kako bi pružile podršku ženama sa istom dijagnozom.

„Sve žene su prolazile kroz iste terapije, iste strahove, kroz razne situacije koje možda drugi ljudi ne bi mogli da razumeju, ali mi smo se među sobom razumele", kaže Mirjana Stanković, Niš.

„U tom momentu razmišljala sam samo da moram da živim, jer su mi deca bila mala. Samo sam se borila i išla napred, napred", priseća se Slađana Marjanović, Niš.

Zbog toga se apeluje na povremene samopreglede opipavanjem i pregled ultrazvukom jednom godišnje.

Ne rade skeneri u KC Kragujevac, pacijente šalju u Kraljevo i Čačak

U Kliničkom centru u Kragujevcu već petnaestak dana ne radi ni jedan od dva skenera za dijagnostiku, te hospitalizovane pacijente upućuju u opšte bolnice u Kraljevu i Čačku. To je za portal InfoKG rekao v.d. direktora KC Predrag Sazdanović i najavio da će jedan skener biti popravljen za desetak dana, a drugi oko 10. novembra.

"Za hitne slučajeve, kao što su povrede glave, i za decu koristimo takozvani 'mali skener' u Centru za onkologiju i radiologiju Kliničkog centra Kragujevac", dodao je Sazdanović.

Naglasio je da dva skenera, i kad rade, nisu dovoljna jer Klinički centar Kragujevac pruža zdravstvenu zaštitu za više od dva miliona stanovnika šireg područja centralne Srbije.

Prošle godine je najavljeno da će u prvoj polovini 2019. Klinički centar dobiti još jedan, nov, najmoderniji skener, koji će nabaviti Ministarstvo zdravlja preko kredita Svetske banke, ali to se nije dogodilo.

Sazdanović je rekao da zastoj pravi Svetska banka, dok je Ministarstvo zdravlja uradilo sve što je bilo potrebno u vezi s kupovinom trećeg skenera.

Struka naglašava značaj HPV vakcine, kažu - trebalo bi vakcinisati i dečake

Novinarka Marija Ratković, koja je imala rak grlića materice, epidemiolog Predrag Kon iz Gradskog zavoda za javno zdravlje, i imunolog Srđa Janković iz Univerzitetske dečje klinike Tiršova složili su se u Novom danu da je HPV vakcina značajna jer sprečava, pre svega, rak grlića materice i lezije koje mu prethode. "Vakcinišu se i dečaci i devojčice, važan je kolektivni imunitet, vakcinisana muška osoba neće preneti virus svojim partnerkama", kaže Srđa Janković.

Predrag Kon kaže da "imamo veliko opterećenje karcinoma", i objašnjava da je HPV vakcina, u stvari, primarna zaštita.

"Za razliku od sekundarne, gde se vrše skriningi i hirurško lečenje. Vakcina predstavlja stvaranje imuniteta, stvaranje barijere u prenosivosti", kaže on.

Dodaje da je vakcinacija vremenski proces da bi se steklo uverenje i ubeđenje, a onda i da se sprovede vakcinacija, jer, kako kaže, postoje ozbiljni otpori po tom pitanju.

"Imamo otpore zbog skepse, zbog antivakcinalnog ambijenta koji je stvoren kod nas, a i u svetu. Kada krene nepoverenje u bilo koju vakcinu, prenosi se na sve ostale. Kad je HPV vakcina u pitanju, to je potpuno besmisleno, jer spada u red najbezbednijih vakcina po svim podacima koji trenutno postoje", kaže Kon.

Dodaje da, ako obezbedite imunitet ogromnoj populaciji, zaustavljate prenos virusa.

Novinarka Marija Ratković kaže da je imala rak grlića materice pre dve godine.

"Znala sam da vakcina postoji pre toga, želela sam da je primim. Lekarke sa kojima sam razgovarala su bile skeptične, jer je bila nova. Dolazimo do problema da niko neće da potpiše zvanično da smatra da je ta vakcina problematična, nego je to uglavnom u nekim usmenim preporukama, koje pacijentima znače. I lekari i stručnjaci doprinose toj opštoj skepsi i strahu od vakcina, jer ljudi ne žele ono što ne moraju", kaže ona.

Predrag Kon kaže da je glavna preporuka da se vakcinacija HPV vakcinom vrši između devete i trinaeste godine.

Srđa Janković kaže da HPV vakcina sprečava pre svega rak grlića materice i lezije koje mu prethode.

"Međutim, još nekoliko vrsta raka koji obuhvata genitalne organe, kako ženskog, tako i muškog pola, širok dijapazon oblika raka koji možemo da sprečimo ovom vakcinom", kaže Janković.

Janković kaže da je sa stanovišta struke preporuka dovoljno jaka, kao i da je potrebno izgraditi klimu poverenja.

"Važno je da svaka osoba dobije vakcinu pre nego što se sretne sa tipovima papiloma virusa koje vakcina treba da spreči. Vakcinišu se i dečaci i devojčice, važan je kolektivni imunitet, vakcinisana muška osoba neće preneti virus svojim partnerkama", kaže Janković.

Janković ističe da vakcina, nažalost, nije jeftina i dodaje da bi bilo argumenata da se razmisli o tome da država obezbedi deo sredstava.

"Ja mogu da kažem da struka stoji iza vakcinacije kao odluke", kaže Janković.

Za lečenje u inostranstvu izdvojeno 11 milijardi dinara

BEOGRAD - Za poslednjih pet godina država je za lečenje dece u inostranstvu i retke bolesti izdvojila 11 milijardi dinara, odnosno više od 90 miliona evra.

Od 2014. do danas na lečenje u inostranstvo o trošku Republičkog fonda za zdravstveno osiguranje i Budžetskog fonda upućeno je 4.148 pacijenata i za to je izdvojeno oko četiri milijarde dinara, izjavio je danas ministar zdravlja Zlatibor Lončar.

"Koliko je to značajan napredak i koliko odgovorno država pristupa ovoj oblasti najbolje ilustruje podatak da je preko budžetskog fonda, koji smo osnovali 2014. godine, do danas je 180 mališana otišlo na lečenje u inostranstvo, neki od njih i više puta, 339 uzoraka je poslato u inostranstvo da se dođe do dijagnoze i 31 lekar iz inostranstva je dolazio u Srbiju da leči našu decu. Za to smo do sada izdvojili 950 miliona dinara", rekao je Lončar.

On je za RTS naglasio da je istovremeno, 2009. godine preko RFZO na lečenje u inostranstvo o državnom trošku poslato 192 građana Srbije, a ove, 2019. godine, do 1. oktobra, već njih 719.

"Jasna je i evidentna razlika, odnosno koliko više pažnje i više sredstava država danas izdvaja brinući o onima kojima je lečenje u inostranstvu neophodno", istakao je ministar zdravlja.

Više od sedam milijardi dinara, kako je rekao, izdvojeno je za lečenje osoba koje boluju od retkih bolesti, za koje do 2012. godine država nije "davala ni dinar".

On je naglasio da će, osim izgradnje zdravstvene infrastrukture - novih kliničkih centara i bolnica, kao i nabavke nove medicinske opreme, država nastaviti da pomaže i lečenje dece u inostranstvu.

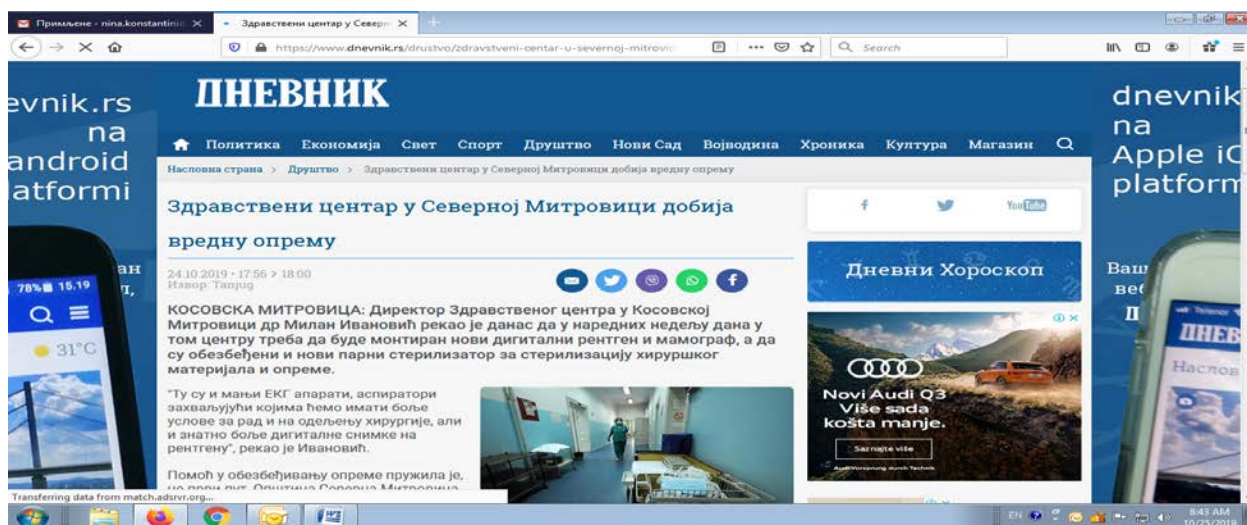
Lončar je naveo da su pacijenti oboleli od malignih bolesti, sa tumorima i metastazama na različitim organima, kojima je bio potreban tretman iks nožem, ranije upućivani u inostranstvo, a da se danas uspešno obavljaju tretmani na savremenim aparatima za stereotaksičnu radioterapiju- Iks nožu i Gama nožu u Kliničkom centru Srbije.

U Centru za iks nož Kliničkog centra Srbije, za godinu dana, od kada je otvoren, lečeno je 509 obolelih. Ministar zdravlja Zlatibor Lončar kaže da je Srbija, lečeći pacijente na iks i gama nožu, za poslednje četiri godine uštedela 40 miliona evra.

"Prosečno, cena tretmana na Gama nožu u inostranstvu je 10.000 evra, znači oko 30 miliona evra smo uštedeli za četiri godine lečeći pacijente kod nas, u KCS. Takođe, za samo godinu dana smo na 509 pacijenata na iks nožu uštedeli deset miliona evra, uzevši u obzir cenu jednog tretmana od 20.000 evra na ovom aparatu u inostranstvu ", ističe Lončar.

Pre toga, podseća ministar, mali broj pacijenata je odlazio u inostranstvo, a mnogi nisu ni dočekali tretman ovim savremenim aparatima.

ДНЕВНИК

Zdravstveni centar u Severnoj Mitrovici dobija vrednu opremu

KOSOVSKA MITROVICA: Direkija Zdravstvenog centra u Kosovskoj Mitrovici dr Milan Ivanović rekao je danas da u narednih nedelju dana u tom centru treba da bude montiran novi digitalni rentgen i mamograf, a da su obezbeđeni i novi parni sterilizator za sterilizaciju hirurškog materijala i opreme.

"Tu su i manji EKG aparati, aspiratori zahvaljujući kojima ćemo imati bolje uslove za rad i na odeljenju hirurgije, ali i znatno bolje digitalne snimke na rentgenu", rekao je Ivanović.

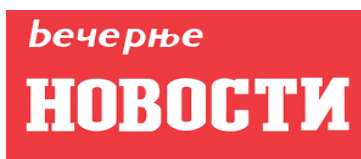
Pomoć u obezbeđivanju opreme pružila je, ne prvi put, Opština Severna Mitrovica.

Prema rečima Ivanovića, kako bi što spremnije dočekali dan kada će Zdravstveni centar prerasti u KBC rukovodstvo ove zdravstvene ustanove je preduzelo potrebne radnje i obezbedilo adekvatan prostor, ali su urađeni i odgovarajući projektni i idejni zadaci.

"Ulaganje u opremu i edukaciju kadrova, a sve sa ciljem pružanja što bolje zdravstvene zaštite pacijentima na ovom prostoru, jedan je od glavnih zadataka Zdravstvenog centra u Severnoj Mitrovici", rekao je Ivanović za Kosovo Onlajn.

On je istakao da su značaj zdravstva prepoznali i u kabinetu gradonačelnika Severne Mitrovice Gorana Rakića koji je sa svojim timom obezbedio vrednu opremu za mitrovičku bolnicu.

„Sad očekujemo od Kancelarije za javna ulaganja da ubrza postupak izrade potrebne dokumentacije, što predstavlja drugi segment i treći je opremanje ove ustanove u potrebnoj meri sa najpotrebnijim aparatima i opremom. Tu je i što jače povezivanje sa referentnim ustanovama u Srbiji", rekao je Ivanović.

Zrenjaninci eksperti za put do srca

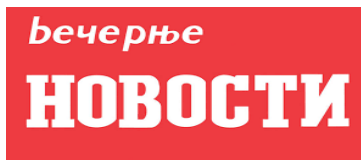
TOKOM minule dve godine, otkad u zrenjaninskoj opštoj bolnici "Đorđe Joanović" postoji odeljenje za kateterizaciju, obavljeno je ukupno 650 intervencija - od ovog januara čak 326.

- Ugradili smo i 182 stenta, a u sali samostalno radim ponedeljkom i sredom. Utorkom su ovde i kolege iz Instituta u Sremskoj Kamenici, a najčešće dr Tibor Čanji - ističe specijalista interne medicine i supspecijalista kardiolog dr Uroš Bačić.

Kaže i to da je u pitanju veoma komplikovana metoda koja uz fizički napor - s obzirom na to da lekar radi u odelu koje je teško čak 16 kilograma - zahteva izuzetno znanje, koncentraciju i preciznost.

Dr Uroš Bačić na kraju, uz konstataciju da svi žitelji grada na Begeju i te kako zaslužuju jedno ovakvo odeljenje, ističe da su u njegovom više nego uspešnom timu za kateterizaciju još medicinska sestra-instrumentarka Olgica Markov, RTG tehničar Branislav Nepergača, strukovni medicinski radiolozi Arpad Pakai i Vera Jovanov, te medicinski tehničari Dejan Klepić i Kristijan Bodo.

Kod istog lekara do punoletstva

Spajanje predškolskog i školskog odeljenja u niškom domu zdravlja obesmisliło korisnu ideju. Pacijenti tvrde da nisu stvoreni adekvatni uslovi za objedinjavanje Službe

IAKO Nišljije negoduju zbog spajanja predškolske i školske pedijatrije u ovdašnjem Domu zdravlja, nadležni tvrde da je reorganizacija dobra i najavljuju da će učiniti sve što je moguće kako bi je unapredili.

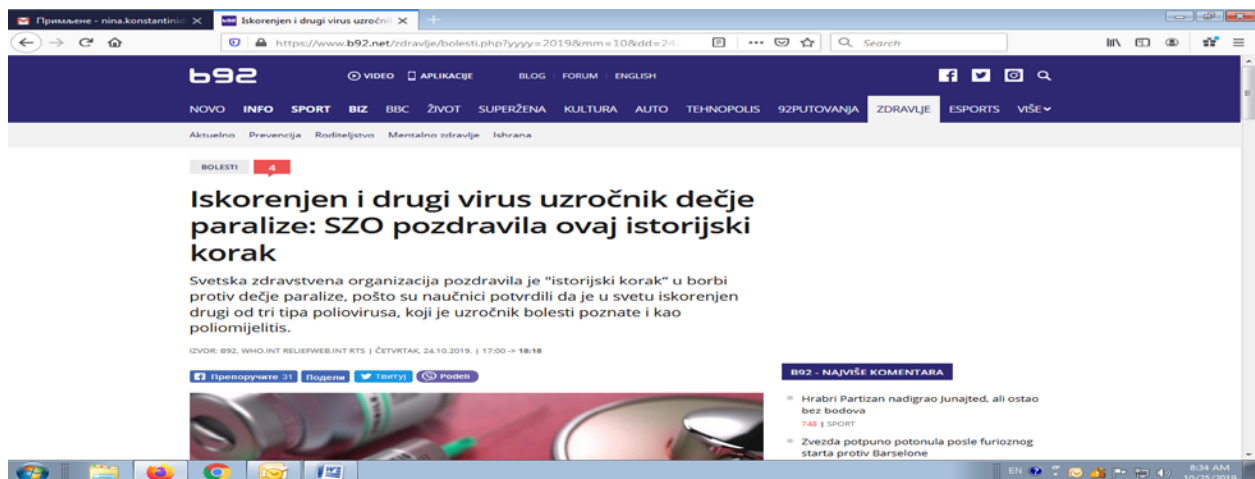
Jedna prostorija za inhalacije i davanje injekcija - zajedno za bebe i za srednjoškolsku populaciju - gužve u zgradi, nedovoljan broj stolica u čekaonicama, jedan šalter umesto dva i lift koji do Savetovališta za zdravu decu vodi kroz hodnik za onu koja su bolesna... samo su neki od problema na koje se žale ljudi koji se protive ovakvim novinama u ustanovi koja slovi za najveći centar primarne zdravstvene zaštite, ne samo u Srbiji, već i na čitavom Balkanu.

A, sve je počelo krajem leta, kada su na Pedijatriji sprovedene reforme koje za cilj imaju to da isti lekar brine o deci od njihovog rođenja pa do punoletstva. Tada su spojeni Predškolsko i Školsko odeljenje, pa su sada na istom spratu, dok se Savetovalište za zdravu decu nalazi na drugom.

- Gužve u popodnevним satima su često nesnosne, jer uz bebe po pravilu dolaze oba roditelja, pa se čeka satima. Kad lekare pitamo zašto je ovako, oni samo slažu ramenima - kaže jedna od roditelja, koja se predstavila kao Tamara M., naglašavajući da ništa bolje nije ni u Savetovalištu, iako se tamo odlazi isključivo u zakazanim terminima.

I među zaposlenima su reakcije - šarolike. Kažu da i privatne ambulante, poput onih manjih u gradu, rade po istom principu, ali u centralnom Domu zdravlja nisu stvoreni adekvatni uslovi, primereni inače prevelikom broju dece. Ističu, svi su oni pedijatri specijalizovani za decu od njihovog rođenja pa do navršene 18. godine, što roditelji vole i većina njih se vraća svom lekaru iz predškolskog uzrasta. Ali, ovde se radi o našem najvećem domu zdravlja i nije moguće sve pacijente smestiti na samo jedan sprat.

Iz niškog Doma zdravlja, takođe, poručuju da je Pravilnik o organizaciji Službe za zdravstvenu zaštitu dece i školske dece prihvatio njihov Upravni odbor i primenjuje se od 1. avgusta. Tvrdi i da su novim rasporedom u preventivnom delu dobili veći broj ordinacija sa pripadajućim pripremama, te veće čekaonice sa dovoljnim brojem klupa za sedenje.

Iskorenjen i drugi virus uzročnik dečje paralize: SZO pozdravila ovaj istorijski korak

Svetska zdravstvena organizacija pozdravila je "istorijski korak" u borbi protiv dečje paralize, pošto su naučnici potvrdili da je u svetu iskorenjen drugi od tri tipa poliovirusa, koji je uzročnik bolesti poznate i kao poliomijelitis.

Podatak je otkrila Globalna komisija za iskorenjivanje poliomijelitisa. To znači da je danas u svetu aktivan još samo virus tipa 1 pošto je virus tipa 2 iskorenjen 2015. godine, dok je bitka protiv virusa tipa 3 dobijena ove nedelje.

Inače, procenat obolevanja od dečje paralize smanjen je za više od 99 odsto u odnosu na 1988. godinu, ali virus tipa 1 i dalje je vrlo aktivan u Pakistanu i Avganistanu, gde je ove godine zaraženo 88 ljudi, što je rast u odnosu na 2017. godinu, kada su zabeležene 22 zaražene osobe.

"Iskorenjivanje poliovirusa tipa 3 je važna prekretnica na putu ka svetu u kojem nema poliomijelitisa, ali nema opuštanja", izjavila je direktorka Svetske zdravstvene organizacije za Afriku Matcidiso Rebeka Moeti.

Ova bolest napada nervni sistem i može da uzrokuje nepovratnu paralizu u roku od nekoliko sati. Bolest ne može da se leči, ali je vakcinom moguće sprečiti infekciju. Upravo se vakcinisanjem u poslednjih nekoliko decenija, u svetu dramatično smanjio broj novoobolelih.

Ipak, u društvima u kojima se ne sprovodi vakcinacija, virusi se lako ponovo jave i brzo šire. Posebno su osetljivi ljudi sa slabijim imunitetom i oni koji žive u problematičnim higijenskim uslovima.

Na Filipinima je u septembru najavljeno da će se početi sa lokalnom kampanjom promovisanja vakcinisanja, pošto se dečja paraliza ponovo javila i registrovana su dva nova slučaja.

Rebeka Moeti je pozvala centre političkih odluka da budno prate situaciju.

"Države moraju da ojačaju sistem obaveznog vakcinisanja uz jaču kontrolu, da bi se i najmanja opasnost pojave i širenja bolesti na vreme detektovala", izjavila je Rebeka Moeti.